

STROMY

Stromy mají zejména ve městech nedocenitelnou klimatickou funkci. Poskytují stín, který oceníme v parném létě. Zadržují a vyparují vodu, svými listy zachycují prach, chrání před hlukem, zkrášlují své okolí. Po celý rok poskytují jedinečný domov a místo k životu celé řadě živočichů.

A. VÝBĚR MÍSTA

a. Vlastnické poměry

Podle našeho právního řádu je vlastníkem dřeviny majitel pozemku, na němž dřevina roste nebo se plánuje vysadit. Vyrůstá-li kmen na hranici pozemků různých vlastníků, je strom společný. Pokud výsadba neprobíhá na vlastním pozemku, je třeba si **vždy zajistit souhlas majitele pozemku s výsadbou**.

Pokud vlastník pozemku není znám, je možné jej dohledat například prostřednictvím webového portálu mapy.cz, a to proklikem na vybrané místo v mapě.

Nestanoví-li jiný právní předpis (nebo neplyne-li z místních zvyklostí něco jiného), platí **pro stromy dorůstající obvyklé výšky, která přesahuje 3 metry, jako přípustná vzdálenost od hranice pozemku 3 metry, pro ostatní stromy pak 1,5 metru**.

Výjimkou jsou pouze situace, je-li na sousedním pozemku les nebo sad, tvoří-li stromy rozhradu, nebo jedná-li se o strom zvláště chráněný podle jiného právního předpisu.

Zasadíte-li stromy blíže než 3 m od hranice pozemku, je třeba získat také souhlas majitele sousedního pozemku. Občanský zákoník říká, že má-li pro to vlastník pozemku rozumný důvod, může požadovat, aby se soused zdržel sázení stromů v těsné blízkosti společné hranice pozemků.

b. Limity

Inženýrské sítě

Jak **nadzemní, tak i podzemní inženýrské sítě** představují zásadní faktor pro možnost dlouhodobé existence stromů. Kolize mohou vzniknout jak vrůstáním stromů do ochranného pásma (ať již kořeny, nebo korunou), tak možným poškozením stromů při rekonstrukci těchto sítí.

Při výsadbách v obcích a městech je proto nutné vždy v konkrétním místě **zkontrolovat vedení inženýrských sítí**. Vedení některých z nich lze ověřit zdarma, např. sítí ČEZ nebo Innogy (dříve RWE). Obdobně lze zjistit vedení vodovodů a kanalizací. Společnost E.ON provozuje přehlednou mapu, kde je rozložení sítí zakresleno.

Informace o vedení inženýrských sítí sdělí příslušný odbor územního plánování a stavební úřad. Vyskytují-li se v blízkosti plánovaného místa výsadby sítě technické infrastruktury, je třeba respektovat velikost příslušného ochranného pásma.

Přehled ochranných pásem lze nalézt ve Standardech péče o přírodu a krajinu (viz Příloha č. 1). Pokud se ukáže, že na zamýšlený pozemek se některá omezení vztahují, ještě není prohráno. **Sázení dřevin do některých ochranných pásem se úplně nevylučuje**, ale váže se na písemný souhlas příslušného orgánu. Řešením mohou být také speciální technická řešení zamezující vrůstání kořenů směrem k vedení.

SPPK A02 011 Péče o dřeviny kolem veřejné technické infrastruktury										
Příloha č. 1 Ochranná pásma a bezpečné vzdálenosti dřevin od veřejné infrastruktury										
typ zařízení	zařízení					zákazy/omezení	typ omezení	odkaz		
zařízení elektrizační soustavy	nadzemní vedení	u napětí do 1kV (nízké napětí 400/230 V)			1 m	krajního vodiče				
		u napětí nad 1 kV do 35 kV včetně	vodiče bez izolace	7 m		krajního vodiče	je zakázáno ponechání růstu porostů nad výšku 3 m	ochranné pásmo (vzniká dnem nabytí právní moci územního rozhodnutí o umístění stavby nebo územního souhlasu s umístěním stavby, pokud není podle stavebního zákona vyžadován ani jeden z těchto dokladů, potom dnem uvedení zařízení do	§ 46 zákona č. 458/2000 Sb.	
			vodiče s izolací základní	2 m						
			závěšná kabelová vedení	1 m						
		u napětí nad 35 kV do 110 kV včetně	vodiče bez izolace	12 m						
			vodiče s izolací základní	5 m						
		u napětí nad 110 kV do 220 kV včetně	15 m							
		u napětí nad 220 kV do 400 kV včetně	20 m							
		u napětí nad 400 kV	30 m							
	u závěšného kabelového vedení 110 kV	2 m								
	u zařízení vlastní telekomunikační sítě držitele licence	1 m								
	podzemní vedení, vedení řídicí a zabezpečovací techniky		u napětí do 1kV (nízké napětí 400/230 V)		1 m		krajního kabelu	je zakázáno vysazování trvalých porostů a přejíždění vedení mechanismy o celkové hmotnosti nad 6 t	elektrizační soustavy do provozu)	
			u napětí do 110 kV		1 m					
		u napětí nad 110 kV		3 m						

Prostorové nároky dřevin

Stromy rostou po celý svůj život. Tento fakt je třeba respektovat a pro dané místo zvolit vhodný druh stromu. Musíme například zajistit, aby stromy ani při plném vzrůstu **nezasahovaly větvemi do dopravního prostoru**, nebránily v rozhledu a nezakrývaly nebo nezastiňovaly dopravní značky či zdroje veřejného osvětlení.

Níže uvádíme jako příklad některé druhy stromů dle výšky a velikosti koruny.

Stromy velkokorunné:

- velikost koruny nad 20 m; výška dřeviny nad 20 m:
buk lesní, ořešák černý, ořešák popelavý, rod platan a rod topol
- průměr koruny nad 10; výška dřeviny přes 20 m:
javor mlč, javor klen, jírovec maďal, habr obecný, jasan ztepilý, duby, lípy, jilmy
- průměr koruny nad 10; výška dřeviny 10 až 20 m:
javor babyka, jeřáb břek, jeřáb oskeruše

Stromy střední:

- průměr koruny 5 až 10 m; výška dřeviny přes 20 m:
olše lepkavá, javor klen, bříza bělokorá, dub letní, jinan dvoulaločný, smrk ztepilý, smrk pichlavý, borovice lesní
- průměr koruny 6 až 10 m; výška dřeviny 10 až 20 m:
javor mléč, olše šedá, třešeň ptačí, hrušeň obecná, dub pýřitý, vrba pětimužná, jeřáb muk, lípa srdčitá

Stromy malokorunné:

- průměr koruny pod 4 m; výška dřeviny pod 20 m:
 - smrk omorika, borovice lesní
- průměr koruny 3 až 6 m; výška dřeviny 10 až 20 m:
 - javor babyka, javor mléč, bříza bělokorá, habr obecný
- výška dřeviny 6 až 10 m:
rod jabloň, slivoň myrobalán, višně obecná, višně mahalebka, třešeň, hrušeň

Čím větší kořenový prostor můžeme pro dřevinu zajistit, tím lépe. Norma vyžaduje pro mladé výsadby stromů **kořenový prostor propustný pro vodu a vzduch (tj. plocha na povrchu) o velikosti minimálně 6 m²**. Prostor pro prokořenění (tj. plocha pod zemí) by měl mít povrch alespoň 16 m² a hloubku 0,8 m.

Velikost prostoru pro kořenový systém lze zvětšit také vytvořením povrchů propustných pro vodu a vzduch **navazujících** na výsadbovou jámu (např. kovové rohože v místech chodníků). Modelově lze počítat s minimálním nutným prokořenitelným prostorem o velikosti 1,5násobku průmětu koruny dospělého stromu.

B. PLÁN VÝSADBY

a. Výběr výsadbového materiálu (prostokořenný/krytokořenný)

Mezi výhody prostokořenného **sadebního materiálu** (tj. bez kořenového balu) patří **nízká cena**. K nevýhodám radíme možnost výsadby pouze před rašením nebo po opadu listů. Tento sadební materiál je **citlivější** na zacházení během přepravy a zakládání, na druhou stranu je skladnější a **manipulace s ním je jednodušší**. Množství jemných kořinek je znakem kvality a rozhoduje o ujmoutí. Kořeny nesmí být zaschlé, polámané rozdrcené nebo mít velké odřeviny. Při dodržení všech zásad správné

manipulace se při výsadbě na běžných stanovištích ujme stejně jako sazenice s balem. Jako prostokořenné se zpravidla distribuují sazenice s maximálním obvodem kmene 14-16 cm.

Sadební materiál se zemním balem (krytokořenný) je dražší a hůř se s ním manipuluje. Výhodou je **větší ochrana kořenů při přepravě**, což umožňuje o něco delší skladování před výsadbou. Kořenový bal **usnadňuje ujmoutí stromu na novém stanovišti**, jelikož růst se prakticky nepřerušuje. Je to důležité zvláště při výsadbách do nepříznivých podmínek (zejména ve městech).

Kontejněrované **stromy** jsou obecně nejdražším sadebním materiálem a volí se zpravidla pouze v případech, kdy výsadba musí proběhnout v období plné vegetace. Důležité je, aby se hlavní kořeny nestáčely podél stěn kontejneru.

b. Velikost sazenice

Velikost sazenice se odvíjí především od podmínek stanoviště. Pro výsadby do obcí a měst jsou častější volbou větší balové sazenice, které lépe odolají zasolení a extrémním podmínkám kolem cest. Na zemědělskou půdu můžeme zvolit zase sazenice menší (špičáky, které mají pro ujmoutí lepší předpoklad).

Rozdělení okrasných dřevin podle nadzemní části:

1. *keř – rozvětvený bezkmenný výpěstek s více výhony,*
2. *špičák – stromovitě rostoucí dřevina bez koruny, případně s postranním obrostem,*
3. *keřový tvar stromu – vícekmenný strom s kmeny založenými do 50 cm od země a min. výškou 250 cm od země,*
4. *pyramida – stromovitá dřevina rostoucí přirozeně pyramidálně nebo s takto upravovaným obrostem,*
5. *vysokokmen – dřevina s kmenem vysokým minimálně 180 cm a korunou, a*
6. *alejový strom – vysokokmen s kmenem min. 220 cm, který se na místě použití musí dále vyvívět.*

U jehličnanů se tvar obvykle neuvádí, třídí se podle výšky, případně šířky.

c. Jaký druh stromu pro výsadbu zvolit?

Výběr druhu pro výsadbu v urbanizovaném prostoru

Na volně přístupných místech **vysazujeme druhy vhodné do města**. Tedy takové, které **nejsou alergenní, ani jedovaté** (například tis červený), ale zároveň jsou odolné vůči znečištění a suchu. Vzhledem k nevyváženosti srážek v posledních letech volíme raději suchomilné stromy. Pokud je na

výsadbu dostatek prostoru, doporučujeme spíše dřeviny s větší korunou (lípy, javory, jasany, platany apod.).

Při výsadbách do měst zohledňujeme **především schopnost druhu na daném stanovišti přežít** a optimálně plnit svoje funkce. Přestože by mělo být vždy snahou vycházet ze znalosti stanovištně původních druhů pro dané místo, použití geograficky nepůvodních druhů a kultivarů ve městech je častou praxí a někdy i nezbytností. I z tohoto důvodu svou volbu raději konzultujeme s profesionály (projektanty), v ideálním případě také s odborem životního prostředí.

Základním postupem při výběru druhu stromu pro konkrétní lokalitu je průzkum stanoviště a zhodnocení stavu dřevin, které zde rostou. Snažíme se **vyvarovat** stromů potenciálně **invazivních**, jejichž seznam průběžně zveřejňuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR na svém webu.

Při volbě druhu se dále zabýváme také otázkou rozměrů stromu, jeho nároků na stanoviště, otázkou rychlosti růstu, tvorbou plodů, citlivost dřeviny na mráz či naopak na přehřívání apod. Seznamy druhů vhodných (či nevhodných) do konkrétních podmínek jsou součástí Standardu péče o přírodu a krajinu – Výsadba stromu. Najdete je také v publikaci [Jak se sází strom](#).

Výsadba v areálech základních a mateřských škol, v okolí dětských hřišť a na dalších plochách s intenzivním pohybem dětí

Při výsadbách na těchto místech velmi zvažujeme výsadbu jedovatých, alergenních, trnitých dřevin a dřevin s křehkým dřevem. Zohledňujeme atraktivitu jedovatých částí, přístupnost daných rostlin. K jejich použití v těchto areálech se pak nakonec musí vyjádřit orgán ochrany veřejného zdraví (např. hygienická stanice).

Výběr vhodného druhu stromu pro výsadbu do krajiny

Pokud chceme stromy sázet mimo zastavěné území, zohledňujeme podmínky stanoviště: nadmořskou výšku, sluneční a větrnou expozici, reliéf krajiny, hydrologické podmínky apod. V místech s vyšší hladinou podzemní vody nebo horšími odtokovými poměry vybereme takový druh stromu, který tyto podmínky bude lépe snášet. Limitujícím faktorem může být například mráz a schopnost dřeviny odolávat mrazu. Naopak dřeviny z chladnějších oblastí zase mohou v některých místech trpět přehříváním, suchem a nižší vzdušnou vlhkostí.

Má-li obec kvalitně zpracovaný plán ÚSES, najdete cenné informace k doporučené druhové skladbě v něm nebo například v textové dokumentaci ke komplexním pozemkovým úpravám.

Hostitelské dřeviny škodlivých organismů

V posledních letech ničí výsadby některé rozšířené nemoci dřevin. Jedná se zejména o grafiozu jilmu a nekrózu jasanu, jírovce zase napadá klíněnka. V oblastech významných škodlivých organismů je vhodné omezit výsadbu jejich hostitelských dřevin. Aktuální přehled poskytuje Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.

C. VÝSADBA STROMŮ

a. Doba výsadby

Vhodný čas pro výsadbu se odvíjí od druhu vysazované dřeviny, typu sazenice, nadmořské výšky a aktuálního průběhu počasí.

Prostokořenné **sazenice** se vysazují v období vegetačního klidu tj. po opadu a před rašením listů. Zahájení podzimních výsadeb ovlivňuje začátek vyzvedávání sazenic ve školkách. Nikdy nesázíme za mrazu a do zamrzlé půdy. Při jarních výsadbách nesmí sazenice již hodně rašit. V nižších a středních polohách se prostokořenné sazenice sázejí do poloviny dubna. Později je možné sázet ve vyšší nadmořské výšce či sazenice uchovávané v klimatizovaných skladech.

Dřeviny s kořenovým balem se vysazují od začátku září do zámrazu. V jarním období od rozmrznutí půdy obvykle do konce dubna. **Dřeviny v kontejnerech** lze vysazovat v průběhu celého roku (vyjma horkého léta a zámrazu). **Stálezelené dřeviny a jehličnany** s baly se mohou vysazovat po celý rok s výjimkou období rašení letorostů.

Optimální doba pro výsadbu je brzy na podzim (září až polovina října), aby stromy do zimy zakořenily a mohly přijímat vodu i v zimě.

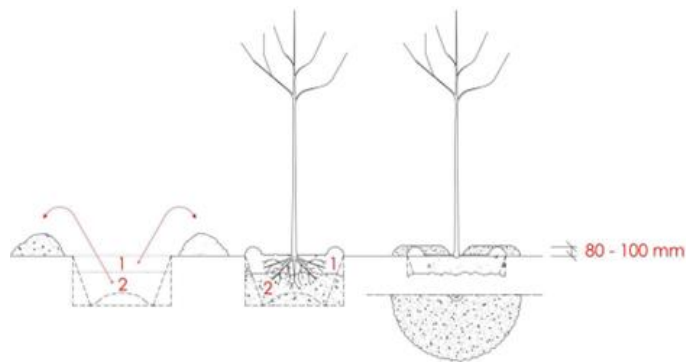
b. Úprava stanoviště

- Upravte stanoviště **odstraněním plevelů a nežádoucích materiálů**, stejně jako nevhodné půdy.

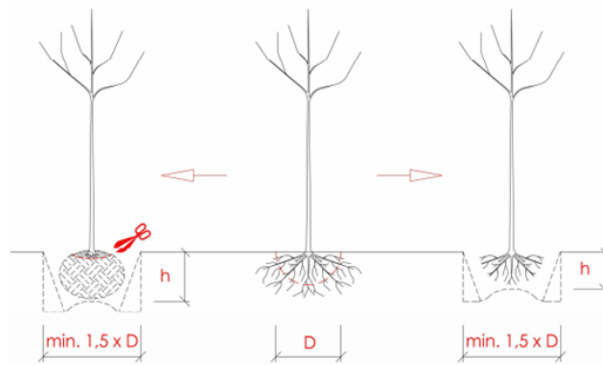
Výsadbová jáma

- Maximálně 2 dny před výsadbou, ale samozřejmě čím později, tím lépe, **vykopejte výsadbovou jámu**. Hloubka jámy by měla být přibližně stejná nebo jen o málo větší, než je výška kořenového balu. Šířka by měla odpovídat minimálně 1,5-2násobku šířky kořenového balu. Kořenový krček sazenice by měl po výsadbě zůstat nad zemí.

- Aby se zabránilo poklesu stromu, musí být **dno jámy nenarušené** (pouze lehce nakypřené). Zvláště na jílovitých půdách (nebo při využití mechanizace) je důležité stěny a dno jámy zdrsnit rýčem, čímž se usnadní prorůstání kořenů mimo výsadbovou jámu. V opačném případě hrozí tzv. květináčový efekt.
- **Vykopanou hlínu rozdělte na 2 hromádky** podle hloubky, ve které se původně nacházela v zemi (viz obrázek níže). Ve stejném pořadí ji do země budeme zase vracet.

- Těsně před vysazením odstříhnete obal kořenového balu a v případě potřeby zastříhnete nevhodně tvarované kořeny, které by způsobily jejich deformovaný růst, a tím i nestabilitu stromu.

Vylepšování půdy

- Ne vždy je možné využít půdu z vyhloubené jámy (nízká kvalita půdy) a musíme ji vylepšit. Přesto bychom **alespoň 50 % vykopané zeminy měli použít při zasypávání**. V takovém případě promícháváme vykopanou zeminu s předem připraveným substrátem.

- Organicky bohatý substrát (např. kompost) lze využít pouze ve svrchních částech výsadbové jámy (max. 20 cm). V opačném případě hrozí rozklad organické hmoty bez přístupu vzduchu, což může vést i k odumření části kořenů.
- Materiály ke zlepšení půdy (např. hydrosorbenty, mykorhizní preparáty) se přidávají v množství určeném výrobcem a dokonale se promísí se zeminou mimo jámu.

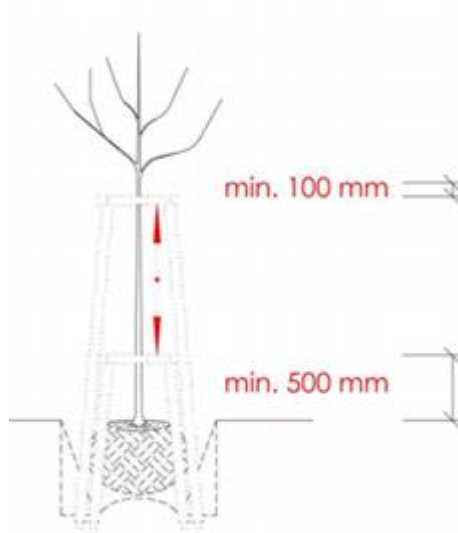
Závlaha do otevřené jámy

- Předem připravenou jámu **prolijte 2-3 kbelíky vody kvůli zajištění** dostatečné zálivky a snížení rizika vzniku vzduchových kapes (drobných mezer v půdě vyplněných vzduchem, které brání kořínkům ideálně se rozvíjet).

Kotvení

- Před zasypáním jámy je vhodné do jejího dna umístit **kotvení**. Jeho typ, velikost a pevnost kůlů volte s ohledem na velikost rostliny, předpokládanou dobu účinnosti, charakter a způsob využívání ploch (například požadavky na bezpečnost provozu), stanoviště a estetiku. Obvykle se strom zajišťuje 1–3 kůly, které se obvykle ponechávají 2 vegetační období.
- Ochranné ukotvení je potřeba zejména **na větrném stanovišti**, v místech, kde **hrozí poškození sekačkou na trávu, vandalismus** nebo při výsadbách **prostokořenných sazenic**. Špičáky a pyramidy od výšky 1,5 m a stromy se zapěstovanou korunou upevňujeme vždy, aby se zamezilo trhání kořenů při pohybu nadzemní části.
- Jeden kůl se používá ke kotvení dřevin menších rozměrů. V tomto případě kůl přikládáme ke kmeni ze strany s největším provozem, u silnic ošetřovaných v zimě posypovými solemi směrem k nim. Má-li kůl chránit před korní spálou, kotvíme od jihu. Vzrostlé stromy zajišťujeme minimálně dvěma, optimálně třemi kůly. Kůl by měl dosahovat výšky nejméně 25 a nejvýše 10 cm pod místo nasazení koruny.
- **Kůly zatloukáme do dna jámy ještě před zasypáním**. Fixační úvazky umísťujeme tak, aby nedocházelo k odírání kmene při pohybech ve větru. Úvazky je nutné včas odstranit nebo převázat, aby nedošlo k jejich zarůstání do kmínku.

c. Vlastní výsadba

Vložte sazenici do výsadbové jámy

- Nikdy nesmí dojít k zasypání **kořenového krčku** (místo u báze kmene stromu, kde se začínají větvit kořeny). Umístíme jej v rovině s terénem, příp. dnem závlahové mísy. Je-li kořenový krček příliš hluboko, může dojít k jeho poškození chorobami a kořeny trpí nedostatkem kyslíku. Naopak je-li kořenový krček příliš nad terénem, trpí kořeny suchem. Správnou hloubku kontrolujeme podle latě položené přes jámu.
- Před zasypáváním z několika úhlů ověříme, že strom sázíme opravdu svisle.
- Kořeny nebo vrchní část kořenového balu po výsadbě překryjeme vrstvou zeminy o výšce nejméně 2 cm. Pletivo v horní části musí být uvolněné, stejně jako vrchní stahovací drát.

Zasypávání výsadbové jámy

- Při výsadbě **prostokořenných sazenic** nejprve sešlapeme dno jámy, nasypeme trochu zeminy a poté rozprostřeme kořeny do přirozené polohy. Kořenový krček musí být cca 5 cm níže, než bude po výsadbě. Potřásáním a postupným vyzvedáváním sazenice se zemina prosype mezi kořeny a opatrným přišlapáváním se přiměřeně zhutní. Krček se dostane do správné výšky.
- Při výsadbě **balových sazenic** vyplníme jámu asi do jedné třetiny a upěchujeme zeminu kolem spodní části balu. Poté odstraňujeme (přerušujeme) stahovací drát ve vrchní části balu. Vhodné je stáhnout fixační obal z celé vrchní části balu, příp. ho rozstříhnout. Odstraňujeme

všechny obalové materiály, které nemohou v půdě zetlít. Kořenový bal je třeba ze všech stran obsypat zeminou a pečlivě zhutnit, příp. zalít vodou.

- Při zasypávání hlubších částí se použije zemina ze spodní části jámy.

Závlahová mísa a mulčování

- Závlahová mísa je nakypřený povrch výsadbové jámy, který chrání kořenový systém dřeviny a umožňuje co možná nejlepší vsakování vody. **Velikost závlahové mísy by měla přibližně kopírovat velikost balu, aby byla schopná zadržet celou závlahovou dávku.** Závlahovou mísu je možné pokrýt mulčem, přičemž dbáme na to, aby **mulč nezůstal v kontaktu s kmenem stromu.** Mohlo by to způsobit poškození kůry a kambia u báze kmene.

Řez dřevin bezprostředně před výsadbou

- Výsadbovému řezu se také říká **řez komparativní (srovnávací)**, protože při něm dochází k vyrovnání objemu kořenového systému a objemu koruny. Způsob řezu závisí na výsadbovém materiálu, a je proto lepší, můžete-li tento úkol svěřit odborníkům. Odstraňujeme max. 30 % objemu koruny. Až na naprosté výjimky nikdy **neodstraňujte vrcholový výhon** – tzv. terminál!
- U prostokořenných sazenic odstraňujeme poškozené nebo zaschlé kořeny. Zkracují se dlouhé kořeny, které by se ve výsadbové jámě deformovaly.

A. NÁSLEDNÁ PÉČE

a. Zálivka

Nejdůležitějším bodem následné péče je zpravidla **zálivka**. Proto musíme vždy pamatovat na její finanční zajištění. Pomoci nám může například používání hydrogelů, či závlahových vaků.

Pamatujme, že třetinu nákladů vložíme do výsadby, dvě třetiny tvoří následná péče.

Strom zaléváme s ohledem na množství srážek, **raději méně často a ve větších dávkách**. Při časté závlaze malými dávkami strom vytváří povrchový kořenový systém náchylnější k poškození suchem. Naopak příliš vysoké dávky vyplavují živiny.

Množství a intenzita závlivy se musí přizpůsobit druhu a místu výsadby. V suchých oblastech bychom stromy měli zalévat alespoň jednou za 3 – 5 dní. Závlivka se musí přizpůsobit klimatickým podmínkám, stanovišti, aktuálnímu průběhu počasí, velikosti vysazeného stromu, půdní vlhkosti, termínu provádění výsadby. Vhodný je většinou cyklus 6 – 8 (optimálně 8 – 10) závlivek během prvního vegetačního období po výsadbě. Četnost závlivek se v druhém roce snižuje na 3 – 6.

Výška stromu/obvod kmene	závlahová dávka
Výška 60–80 cm	10 l
Výška 80–125 cm	15 l
Výška 125–150 cm	20 l
Výška 150–200 cm	30 l
Obvod kmene 8—10 cm	30 l
Obvod kmene 10—12 cm	45 l
Obvod kmene 12—14 cm	60 l
Obvod kmene 14—16 cm	80 l
Obvod kmene 16—18 cm	100 l
Obvod kmene 18—20 cm	130 l
Obvod kmene 20—25 cm	150 l
Obvod kmene 25—30 cm	100 l

Množství a intenzita závlahy se musí přizpůsobit druhu a místu výsadby.

TIP: Test adekvátnosti závlivy. Po promnutí vrchních 5 cm půdy je půda buď suchá (závlivka není dostatečná), přiměřeně vlhká (závlivka je optimální), nebo bahnitá a zapáchající po hnilobě (závlivka je přebytná, v krátkých intervalech).

Konkurenci o vodu omezíme výměnou trávníku za **mulč** (drcená kůra, dřevěné štěpky apod.), který omezuje odpar vody z půdního povrchu a chrání před extrémními teplotami.

Využívat lze závlahové vaky (tam, kde nehrozí poškození vandalismem), nebo AquaMax rezervoáry. Na extrémních stanovištích je možné také instalovat zavlažovací systémy, závlaha ovšem musí stimulovat prorůstání kořenů do hlubších vrstev.

Ochrana před poškozením

- Při ožínání trávy důsledně dbáme na to, aby nedošlo k poškození kmínku stromu. Hrozbu představují zvláště **strunové sekačky a křovinořezy**. Nebezpečí poškození můžeme minimalizovat mulčováním. V případě, že nevyužijeme mulčování, je třeba závlahovou mísu odplevelovat a kypřit (cca do hloubky 3 cm).
- U stromů s hladkou a citlivou borkou je **vhodné chránit kmínek proti korní spále** bílým nátěrem (např. Arboflex). Zastínění odstraňujeme po dvou letech, **ochranu proti okusu** a vytloukání zvěří je třeba ponechat až do doby, kdy si strom vytvoří pevnější borku.

Kontrola výsadby

Po 2-3 letech od výsadby je vhodné nechat strom zkontrolovat arboristou (či jiným odborníkem z oboru), který v případě potřeby upraví korunu řezem. Nadzemní kotvení 1-2krát za vegetační sezónu prohlédneme, zda nezpůsobuje zaškrcování nebo poškozování stromu, v případě potřeby povolujeme. Vrstvu mulče udržujeme na výšce 7-10 cm.

Použitá a doporučená literatura:

KOLAŘÍK, Jaroslav. *Výsadba stromů: Metodická příručka ke Standardu péče o přírodu a krajinu*. 1. Kolín: ZO ČSOP Arboristická akademie, 2018. ISBN 978-80-906984-1-3.

[Arboristické standardy AOPK](#)